

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 33651-01-22 פלוני נ' אלמונית

**לפני כבוד השופט, סגן הנשיא שאול שוחט
כבוד השופטת עינת רביד
כבוד השופט נפתלי שילה**

**המערער פלוני
ע"י ב"כ עו"ד רוברט ליכט-פטרן**

נגד

**המשיבה אלמונית
ע"י ב"כ עו"ד ליבנת ריזר**

חקיקה שאוזכרה:

חוק יחסי ממון בין בני זוג, תשל"ג-1973: סע' 8(2)

תקנות סדר הדין האזרחי, תשע"ט-2018: סע' 148(ב)

מיני-רציו:

* לדירת מגורים יש ייחוד שמאפשר הקלה ברף הראייתי להוכחת כוונת שיתוף ספציפי ולא ניתן להשוות דירת מגורים לחשבון בנק, אפילו אם בחשבון הבנק יש סכום העולה עשרת מונים על שווי הדירה. המשיבה עמדה בנטל להוכחת כוונת שיתוף ספציפי בחשבון הבנק והוכיחה קיומו של "דבר מה נוסף".

* משפחה – יחסי ממון בין בני זוג – כוונת שיתוף

ערעור על פסק דינו של בית המשפט לענייני משפחה שקבע שהמשיבה הוכיחה כוונת שיתוף ספציפי בחשבון בנק הרשום ע"ש המערער בלבד ובו כ – 39 מיליון ₪.

בית המשפט המחוזי דחה את הערעור ופסק:

אין להקל ראש בקושי העצום של פירוק הנישואין לאחר עשרות שנים ולאחר שהאישה כבר מבוגרת וכשהתוצאה היא פירוק השיתוף בדירת המגורים ומעבר לדירה אחרת. אין צורך גם להכביר מילים על הקשיים הרבים בניהול הליך משפטי ועל כוחות הנפש שהדבר מצריך. לכן, העובדה שהמשיבה נקטה בהליך המשפטי רק בחלוף שנים רבות ולאחר שכלו כל הקיצין מבחינתה, לא צריכה לפגום באמינותה של המשיבה ואין לזקוף את השיהוי בהגשת התביעה לחובתה.

אין עילה להתערב במסקנותיו והכרעותיו של ביהמ"ש קמא המעוגנים היטב בחומר הראיות. אין לראות בעובדה שהמערער הקפיד לשמור על חשבון נפרד במהלך כל השנים בכדי לגרוע מיכולתה של

המשיבה להוכיח שלמרות זאת, הייתה כוונת שיתוף ספציפי בחשבון. לצד זאת, לא היה מקום לראות בחשבון הבנק נכס הדומה לדירת מגורים. לדירת מגורים יש ייחוד שמאפשר הקלה ברף הראייתי להוכחת כוונת שיתוף ספציפי ולא ניתן להשוות דירת מגורים הנחשבת לנכס משפחתי מובהק לחשבון בנק, אפילו אם בחשבון הבנק יש סכום העולה עשרת מונים על שווי הדירה שבה בני הזוג התגוררו. לכן על המשיבה היה להוכיח כוונת שיתוף ספציפי כמו בכל נכס חיצוני אחר וללא ההקלה הקיימת ביחס לדירת המגורים, והיא עמדה בנטל זה במלואו והוכיחה קיומו של "דבר מה נוסף".

פסק דין

השופט נפתלי שילה:

לפנינו ערעור על פסק דינו של בית המשפט לענייני משפחה מיום 1.12.21 (כב' השופטת סיגלית אופק בתלה"מ 63468-09-19) שקבע שהמשיבה הוכיחה כוונת שיתוף ספציפי בחשבון בנק הרשום ע"ש המערער בלבד ובו כ – 39 מיליון ₪.

א. רקע עובדתי

1. המערער (להלן גם: **האיש**) והמשיבה (להלן גם: **האישה**) נישאו זל"ז כדמו"י באנגליה ביום 14.1.79 ועלו לישראל בשנת 1983.
2. כשהצדדים נישאו, האיש היה בן 53 והאישה בת 41 ולשניהם היו אלו נישואין שניים ולכל אחד מהם שלושה ילדים מנישואין קודמים. לצדדים לא נולדו ילדים משותפים.
3. האיש היה בעלים של מפעל באנגליה ובשנת 1983 הוא מכר את המפעל בתמורה לסך של 4 מיליון ליש"ט לשיטתו, או בסך של 2 מיליון ליש"ט לשיטת האישה, והוא השקיע כספים אלו בשוק ההון. מאז שהאיש מכר את המפעל הוא אינו עובד והצדדים חיו במשך השנים ברמת חיים גבוהה מפירות הכספים שהושקעו.
4. בסמוך לאחר נישואיהם, הצדדים רכשו בית בלונדון בסך של 220,000 ליש"ט שמומן באמצעות תמורת מכירת בית שהיה בבעלות האישה טרם נישואיה לאיש וכן מכספים שאבי האישה העניק. הבית שנרכש נרשם ע"ש שני הצדדים בחלקים שווים.
5. הצדדים מכרו את הבית בלונדון בסך של 250,000 ליש"ט ובחודש מרץ 1983 הם רכשו ווילה בה' בתמורה לסך של 400,000 דולר והם שיפצו אותה ואף בנו בחצרה בריכת שחייה. בחודש ספטמבר 1983 הצדדים עלו לישראל והתגוררו בווילה.
6. בשנת 2013 הצדדים מכרו את הווילה בסך של 4.25 מיליון דולר ורכשו דירת פנטהאוז בת' בסך של כ – 4 מיליון דולר. לאחר פרוץ ההליכים המשפטיים, הצדדים מכרו דירה זו בכ- 13 מיליון ₪ והתמורה חולקה ביניהם בחלקים שווים.

7. לצדדים היו חשבונות משותפים שבאמצעותם שולמו הוצאות המחייה שלהם. לאחר פרוץ הסכסוך, חשבונות אלו נסגרו ויתרתם בסך של כ - 200,000 ₪, חולקה בין הצדדים בחלקים שווים. הוסכם ש"מועד הקרע" לצורך איזון המשאבים הוא יום 7.8.19.
8. לאיש יש חשבון בבנק הפועלים ובו מוחזק סך של כ - 39 מיליון ₪ (להלן: **החשבון**). האיש נהג להעביר מעת לעת כספים מהחשבון לחשבונות המשותפים, על מנת לממן את הוצאות המחייה של הצדדים.
9. האישה הגישה ביום 26.9.19 תביעה רכושית כנגד האיש שבמסגרתה עתרה בין היתר למתן פס"ד הקובע שקיים שיתוף ספציפי בחשבון והיא זכאית למחצית ממנו. לטענתה, במהלך השנים היא הכניסה לתא המשפחתי את כל הונה הכולל כספים שהיו לה לפני נישואיה, כספים שהועברו אליה כתוצאה ממימוש אחזקה של מניות שהיו שייכות למשפחתה וכן את ירושת אמה וסכומים אלו מגיעים לכדי כ-3 מיליון ליש"ט שנוספו ל"פול" המשפחתי. לדבריה, אין משמעות לרישום החשבון על שם האיש בלבד מאחר שהיה מוסכם עליהם שכל כספיהם משותפים וכל הכספים והירושות התערבבו ולכן גם החשבון הוא משותף.
10. האיש טען מנגד, שהצדדים נהגו במשטר של הפרדה רכושית ללא כוונת שיתוף והאישה ידעה על כך לפחות משנת 2007. גם האישה שמרה בנפרד את רכושה החיצוני. הכספים בחשבון מקורם בנכס חיצוני – תמורת המפעל שהיה לאיש לפני נישואיו. האיש מעולם לא הסכים לשתף את האישה בכספים שמצויים בחשבון. האישה לא הוכיחה שהעבירה כספים וירושות לחשבונות הצדדים או לחשבון ומהמסמכים שהיא הציגה עולה שכספים חיצוניים של האישה הופקדו על ידה בחשבון בנק נפרד בשוויץ. לכן, החשבון שייך רק לאיש.
11. בית משפט קמא קיבל את תביעת האישה וקבע שהאישה הוכיחה כוונת שיתוף ספציפי בחשבון (להלן: **פסק הדין**).
12. המערער לא השלים עם פסק הדין והגיש את הערעור שלפנינו.

ב. תמצית פסק הדין

1. על אף שהצדדים נישאו באנגליה, הם מסכימים שיש להחיל בעניינם את הוראות **חוק יחסי ממון בין בני זוג**, התשל"ג – 1973 (להלן: **חוק יחסי ממון**) ואת דוקטרינת השיתוף הספציפי.
2. האישה הוכיחה כוונת שיתוף ספציפי בחשבון "זאת בשים לב לכלל נסיבות חייהם של הצדדים, לרבות משך הנישואין, ההתנהלות הכלכלית ביניהם, הטמעת כספיה של האישה ברכוש הבעל, ההסתמכות על הנכס וכיוצא באלה".

3. למרות שהאישה לא הציגה ראיות בדמות דפי חשבון התומכות בטענתה שבשנת 1988 היא קיבלה כספים ממשפחתה בעקבות מכירת מניות חברת ---- שהיו שייכות לאביה ולא הומצאו על ידה דפי חשבון המלמדים שכספי מכירת מניות חברת ---- הופקדו בחשבונות בנק שבסופו של דבר הועברו לחשבון, נמצא ביסוס לטענה זו בחלופת מכתבים שהוחלפו בין הצדדים בזמן אמת.
4. האיש כתב לאישה ביום 24.11.88 מכתב שבו הוא מפרט את מנגנון הנאמנויות שהוא הקים תוך שמירה על זכויותיה (להלן: **מכתב ההסכמות**). בין היתר נאמר במכתב ההסכמות שנחתם ע"י שני הצדדים כי: **"אנחנו מתייחסים לנכסים שלנו בבעלות משותפת בחלקים שווים, על אף שמעת לעת התרומה שכל אחד מאתנו עשה לא הייתה שווה". לפיכך, "אין ספק כי במסמך זה מעלה הנתבע על הכתב את ההסדרים השיתופיים בין הצדדים ומתייחס לכל ההון שנצבר, לפיו התובעת שותפה מלאה בכל הכספים ולא קיימת הפרדה ביניהם... הפרשנות אותה מתיימר הנתבע להעניק לעצם קיומו של המסמך הנ"ל, כאילו היה מדובר רק במגעים ובמשא ומתן... אינה מתקבלת על הדעת". הטעם לכך הוא, שמכתב ההסכמות שנכתב ע"י האיש ושני הצדדים חתומים עליו, עולה שמדובר בתיאור של סיכום דברים שכבר בוצע ולכן המכתב מנוסח בלשון עבר דהיינו, שההסדרים המפורטים בו כבר בוצעו טרם שעלו על הכתב. בנוסף, הוכח שההסדרים המפורטים במכתב ההסכמות יצאו אל הפועל. האמור במכתב ההסכמות מלמד על כוונת שיתוף ומעיד על המצגים וההבטחות מצד האיש לשיתוף האישה בכל הרכוש.**
5. את הטמעת הכספים החיצוניים של האישה בכספים של האיש ניתן ללמוד גם ממכתבה של האישה מיום 11.2.07 שבו היא כותבת לאיש שהיא הביאה כסף משמעותי לנישואין וכי: **"נתת לי להאמין שאני לא מוותרת על עקרון שוויון הנכסים בינינו... מה שיש לנו הוא שלנו ולא שלך בלבד".**
6. במכתב נוסף שכתב האיש לאישה נאמר בין היתר כי: **"מעולם לא הכחשתי שלאחר שאבא שלך מת בשנת 1986, שבע שנים לאחר שהתחתנו, קיבלת קצת פחות מ- 2 מיליון ליש"ט... נתתי לך הבטחה חגיגית שהזכאות שלך במלואה תחולק בין ילדייך..."** המכתב אינו נושא תאריך אבל מאחר שבפתח המכתב נאמר כי הצדדים נשואים **"כמעט 30 שנה"** עולה שהוא נכתב ע"י האיש לכל המאוחר בשנת 2008. **"הכחשת הנתבע, בשל היעדר חתימה וציון תאריך, היא ניסיון להתחמק מהעובדות שעולות מהאמור בו... תוכן המכתב... מעיד על האותנטיות של מכתב זה".**
7. בנוסף, במכתב שכתבה האישה ביום 8.8.07 לילדיה ולילדי האיש, היא מציינת שלאחר פטירת אביה בשנת 1987 הוא הותיר לה בערך 2 מיליון ליש"ט והם הושקעו ע"י האיש וכי **"הכסף הזה לא שלו הוא שלנו".**
8. מהמכתבים הנ"ל ניתן ללמוד שהכספים שהתקבלו ממכירת מניות חברת ---- הופקדו תחילה על שם האישה אולם לאחר מכן הם הועברו ע"ש האיש. בשנת 1988 כל ההון של

- הצדדים עבר לחשבון בגרנזי ובמקביל הוקמו שתי נאמנויות. בשנת 2006 לערך, האיש פירק את הנאמנויות והעביר את הכספים לבנקים שונים על שמו ואולם הוא המשיך להתייחס אליהם ככספים משותפים.
9. הבעל גם אישר שתקבולים שהאישה קיבלה ממכירת פסלים שהיא פיסלה הופקדו בחשבון בנק שבסופו של דבר הועבר אף הוא לחשבון. כמו כן, לא נסתרה עדות האישה שכספים שהיא קיבלה מירושת אמה ואשר כוללים את חלקה בתמורת מכירת דירה בספרד, הועברו לחשבונות שבסופו של דבר הועברו לחשבון והאישה לא נחקרה כלל על כך וגרסתה לא נסתרה.
10. בית המשפט השתכנע שהאישה "תרמה במהלך השנים כספים לחשבון... הן כספים שקיבלה ממכירת מניות ----, הן מירושת אימה והן מתקבולי פסלים שמכרה – אשר נטמעו בכספים של הבעל ועל כן כספים אלה מהווים "דבר מה נוסף" המעיד על כוונת שיתוף בנכס זה... הוכח כי במהלך השנים נוצרה "ערבוביה" בין הכספים מהמקורות השונים... כך שלא הייתה הפרדה מוחלטת בין הכספים מהמקורות השונים ואלה התמזגו ביניהם". למשל, ביום 4.3.14 הועבר סך של 2.8 מיליון ₪ מהחשבון המשותף של הצדדים לחשבון אחר שלאחר מכן הועבר לחשבון. "השתכנעתי כי הכספים של הצדדים נטמעו והתמזגו במהלך שנות הנישואין הארוכות".
11. מיד עם נישואיהם, הצדדים פעלו לאחד את ההון המשפחתי. האיש הודה שהפרדה רכושית בכלל לא עמדה על הפרק. העובדה שהאישה מימנה את מלוא עלות רכישת הבית הראשון שהצדדים רכשו בלונדון מעידה על "הלך הרוח של הצדדים "ברגע האמת". כך שכבר מראשית נישואיהם לא הייתה ביניהם התחשבות או הפרדה של "שלי שלי, שלך שלך" והתובעת השקיעה את מלוא הונה על מנת לבנות את הקן המשפחתי המשותף והיא אף לא עמדה על כך שיהיה להשקעתה זו ביטוי ברישום הפורמאלי, אלא נהגה בשיתוף מלא לעניין זה".
12. הצדדים לא חתמו על הסכם ממון ואולם היה מצופה שהאיש - שהגיע למערכת הזוגית עם הון לא מבוטל ולשיטתו הקפיד במהלך השנים על שמירה של הפרדה רכושית - היה דואג שייחתם הסכם ממון המעגן את ההפרדה הרכושית ואולם הוא לא עשה כן.
13. יש לתת אמון בעדות האישה לפיה היא לא הבינה בפיננסים כלל ולא עסקה מעולם בענייני כספים. היא סמכה על האיש ונתנה בו אמון מלא. האיש הוא זה שניהל את מערכת הכספים של הצדדים מראשית הנישואין. החשבון היה נכס משמעותי מתוך כלל רכוש בניה"ז והוא שימש כמקור הבלעדי לכלכלת ורווחת המשפחה.
14. בני הזוג חיו יחדיו למעלה מארבעים שנה ומרבית הזמן חייהם המשותפים התנהלו על מי מנוחות ושררה ביניהם מערכת יחסים של כבוד הדדי ואהבה גדולה. בנסיבות בהן הצדדים חיו ב"אורח חיים קישוריים", אורח חיים זה יוצר מצג ומביא את בן הזוג הלא

- רשום להסתמך כלכלית על הנכסים הרשומים ע"ש בן זוגו מתוך הנחה כי נכסים אלו ישמשו גם אותו ביום סגריר.
15. העובדה שבצוואות ההדדיות שהצדדים ערכו האיש העניק לאישה כמחצית מההון שנצבר מתיישבת עם כוונת השיתוף ועם רצון להבטיח את חלקה של האישה בהון שנצבר. כל האמור לעיל מהווה "דבר מה נוסף" אשר בצירוף לחיי נישואין הרמוניים וממושכים שהתאפיינו בשיתוף, מעיד על כוונת שיתוף ספציפי בחשבון.
16. אכן, האישה ידעה החל משנת 2007 שהאיש מתכוון לשמור לעצמו את החשבון ואולם אין בכך כדי לשלול את השיתוף הספציפי. שהרי, בשנת 2007 הצדדים היו כבר נשואים למעלה מ-28 שנים שבמהלכם התקיים שיתוף ו"אין בהודעה חד צדדית של מי מהצדדים כדי לשלול את השיתוף". בנוסף, מהמכתבים עולה בבירור שהתנערות האיש מעיקרון השוויון היא עמדה חדשה וזרה להתנהלות שאפיינה עד עתה את נישואיהם. האישה כבר הסתמכה על השיתוף שהוסכם ביניהם והיא הבהירה לאיש באופן ברור שעמדתו החדשה לא מקובלת עליה. האישה ניסתה רבות, בדרכי שלום, לגרום לו לשנות מעמדתו. האישה סברה בתחילה שהיא יכולה להסתפק בצוואות ההדדיות על מנת להבטיח את זכויותיה בחשבון ואולם התברר לה לאחר מכן, שאם היא תלך לעולמה לפניו, לא יהיה מי שיבטיח את זכויות יורשיה.
17. "התרעומת ומורת הרוח של האישה נוכח עמדתו החדשה של הבעל לעניין העדר שיתוף והפצרותיה שיבטיח את זכויותיה וזכויות יורשיה מעידים דווקא על המצגים וההסתמכות שלה משך השנים על עיקרון השוויון". על אף שהאישה אמרה בעדותה כי האיש "תמיד האמין שכל הכסף שייך רק לו" (עמ' 35 שורות 19-20), השימוש במילה "תמיד" נועד לתאר את המצב בשנים האחרונות מאז שנת 2007 שאז האיש החל להתנער מהסכמתם בדבר השיתוף בחשבון "ואין בו כדי לתאר את מצב הדברים מאז ומתמיד. ניסיון הנתבע להיבנות מבחירת המילים שהשתמשה בהן האישה במעמד חקירה נגדית (בהיותה בת 83), נועד להיכשל, שכן הוא אינו מתיישב עם יתר העובדות שהוכחו בפניו". גם אם האיש האמין מאז ומתמיד שהחשבון שייך רק לו, מעת שהוכח שכספים נכבדים של האישה נטמנו בכספו, "אין די באמונתו זו כדי לקבל בלעדיות על כספים אלה". אין באמונתו זו בכדי לסתור את המצב העובדתי הקיים לפיו הייתה כוונת שיתוף בחשבון.
18. בנוסף, ההשבחה שנעשתה במהלך השנים בחשבון מהווה נכס חדש העומד בפני עצמו ומהווה נכס בר איזון היות שבוצעה בחשבון השבחה אקטיבית. העיסוק של האיש בחשבון היה עיסוקו העיקרי במהלך השנים ומאז שמכר את המפעל בשנת 1983 "השקעת כספים אלה היו מטה לחמו". האיש בעצמו התייחס לטיפולו בהשקעות בחשבון כ"עסק" שלו והוא השקיע בניהול החשבון את מלוא מרצו ולדבריו לא נותר לו זמן פנוי לסייע לאישה בעיסוקיה.
19. עדות האישה היתה אותנטית ומהימנה. גרסתה התיישבה עם המסמכים הרבים שהוצגו, לרבות מכתבים שנכתבו בין הצדדים "בזמן אמת". כספים ממקורות חיצוניים שלה

נטמעו במהלך השנים בכספי האיש ואמונתה כי גם החשבון משותף לא התבססה על משאלת ליבה בלבד "אלא על הבנות של הצדדים, התנהלות כלכלית משותפת ומצגים מצד הבעל". מאידך, בכל הנוגע לעדות האיש שהיה בן 94 שנים במועד חקירתו, "התקבל הרושם שבחלק מהעניינים הוא נמנע במכוון מלספק תשובות וכשהשיב תשובותיו היו מגמתיות ונועדו לתמוך בגרסתו... ההכחשות הגורפות של הנתבע בעניינים מסוימים לא סייעו בבניית אמון בגרסתו". לכן, הועדפה גרסת האישה על פני גרסת האיש.

20. כלל הנסיבות, לרבות משך הנישואין, היות הכספים בחשבון נכס משמעותי מתוך כלל רכוש הצדדים והטמעת כספי האישה בכספי האיש, מביאות למסקנה שיש לראות בחשבון נכס משותף. "המדובר בכספים שהיו את הנכס המשמעותי והעיקרי, שלא לומר בלעדי, של הצדדים ושימש אותם משך שנים רבות לכלכלתם ורווחתם ואין נכס מהותי אחר בעל שווי כלכלי נכבד (מלבד דירת המגורים בת' שביתיים נמכרה) אשר נצבר במהלך שנים רבות ומהווה עוגן כלכלי עבורם... כשם שדירת מגורים היא "גולת הכותרת" של החיים המשותפים, כך גם הנכס נשוא דיונו, אשר שימש משך שנים רבות נכס משפחתי מובהק ובוודאי היה ועודנו הנכס העיקרי והמשמעותי ביותר של הצדדים". הצדדים ראו בחשבון את "גולת הכותרת" של חייהם המשותפים ולכן האישה זכאית למחצית מהכספים שהצטברו בחשבון.

ג. תמצית טענות המערער

1. ביהמ"ש קמא קבע שהאישה לא הצליחה להציג "ראיות ממשיות, ישירות וכבדות משקל" המלמדות על שיתוף בחשבון והוא טעה כשהסתפק בראיות "נסיבתיות או מצטברות". לא רק שהאישה לא עמדה בנטל ההוכחה, היא בעצמה הודתה בחקירתה שהמערער שמר באדיקות על הפרדה רכושית לכל אורך הנישואין וכי "הוא תמיד האמין שכל הכסף שייך לו. הוא נהג לדבר על כסף שלו ולא על כסף שלנו". קיימת אם כן הודאה ברורה של האישה שלא הייתה כוונת שיתוף ספציפי בחשבון. פרשנות בית המשפט קמא לפיה דברים אלו של האישה התייחסו רק לשנים האחרונות מאז שנת 2007, אינה מתיישבת עם דבריה הברורים ויוצקת לתוכם תוכן שלא נאמר. שהרי, המשיבה לא סייגה את דבריה ולא תחמה אותם לתקופה שמאז שנת 2007. ברור שהיא התייחסה לכל תקופת הנישואין.

2. היעלה על הדעת לקבוע שהיה שיתוף ספציפי כשהאישה יודעת במשך למעלה מ- 12 שנים שהמערער טוען שהחשבון רק שלו? זאת, כשהמערער מסרב לשתף אותה בחשבון למרות בקשותיה. הצדדים היו שותפים רק בחשבונות המשותפים ובדירות שנרשמו על שם שניהם. כל השנים המערער הקפיד על משטר של הפרדה רכושית. המערער ריכז בחשבון את ההון שצבר טרם נישואיו לאישה. העובדה שמהחשבון הועברו כספים לחשבונות המשותפים ששימשו לכלכלת הבית, לא הופכת אותו לנכס משפחתי. אדרבא, העובדה שהמערער הקפיד על קיומו של החשבון הנפרד מעידה שלא הייתה לו כל כוונה לשתף בו את האישה.

3. טעה בית המשפט קמא כשראה בחשבון את "גולת הכותרת של החיים המשותפים". מדובר בנכס עסקי ולא בדירת מגורים ולכן לא קיימת הקלה בנטל הוכחת השיתוף הספציפי. אין לחשבון מאפיינים של נכס משפחתי. אם כל נכס עסקי יוגדר כנכס משפחתי, ירוקן מתוכן הייחוד של הבית כנכס משפחתי והדבר ייפגע קשות בוודאות המשפטית.
4. טעה בית המשפט קמא שהתעלם מכך שהאישה ערכה "סלקציה" במסמכים שהיו ברשותה והגישה רק את חלקם ואת חלקם הסתירה. היה על ביהמ"ש להפעיל את ההלכה שמי שמסתיר מסמכים הדבר פועל לחובתו. בנוסף, האישה "ישנה על זכויותיה" לפחות 12 שנים לפי טענתה וחיכתה לשעת כושר כשהמערער כבר בן 95 ועבר אירועים מוחיים.
5. מדובר בנישואין שניים, אין לצדדים ילדים משותפים, לשניהם יש ילדים מנישואים קודמים ולשני הצדדים היו חשבונות נפרדים בנוסף לחשבונות המשותפים. נסיבות אלו סותרות בבירור כוונה על שיתוף ספציפי. הצדדים אף לא חתמו על הסכם ממון ולכן ברור שהנכסים החיצוניים נותרו נפרדים בהתאם ל[חוק יחסי ממון](#). המשיבה יצאה מהנישואין ברכוש רב ולא קופחה.
6. האישה שמרה על חשבונות נפרדים שאליהם הועברו כספי ירושה שקיבלה. "ברירת המחדל" בנישואין הייתה שרכושו הנפרד של האיש הוא רק שלו ואולם אם האישה נזקקה לעזרה הוא העביר לה כספים מרכושו הפרטי. הצדדים התנהלו תוך ידיעה ברורה שהחשבון הוא רק של המערער ורק הוא יחליט מה יעשה בו.
7. הסתמכות בית המשפט קמא על מכתב שהמערער כתב בשנת 1988, שגוייה. במכתב האיש מתייחס רק לנכסים בבעלות משותפת ולא ניתן להשליך ממנו לגבי שיתוף בהונו האישי הנפרד. התנהל מו"מ בין הצדדים לפני עשרות שנים על שיתוף רכושי ואולם הדבר היה מותנה בהעברת הירושה שהאישה קיבלה מאביה והאישה התעקשה שירושתה תישאר בנפרד. כמו כן, כלל לא הוכח שהמכתבים שהאישה שמרה שנים רבות אכן הוחלפו ביניהם. היעלה על הדעת שהאישה שמרה מכתבים רבים משנות השמונים של המאה הקודמת ואולם לא שמרה מסמכים אודות העברה של 2.5 מיליון ליש"ט שלטענתה הועברו מירושת אביה לחשבון בנק שבסופו של דבר הופקד בחשבון? האם סביר שלמרות שהאישה טוענת שכבר בשנת 2007 האיש לפתע אמר לה שהחשבון רק שלו, היא ממשיכה לחיות עמו עוד 12 שנים ולא תובעת שיתוף ספציפי?
8. המשיבה לא הוכיחה שכספי ירושות שקיבלה עברו לחשבון שלה ואף לא לחשבון של האיש או לחשבון משותף. המשיבה אף סירבה למינוי מומחה שיבחן האם כספי ירושה שהיא קיבלה הועברו לחשבון. האישה לא הביאה אף עד להוכחת השיתוף הספציפי. אפילו בתצהירו של אחיה, שנפטר בטרם שנחקר, לא נאמר שכספי ירושה שהיא קיבלה הועברו למערער. המכתב שהאישה הציגה מרו"ח פרטי כאסמכתא להעברת כספים חיצוניים לחשבונות הצדדים לא מהווה ראיה, היות שאותו רו"ח נסמך על דברי האישה בלבד.

9. לא רק שהאישה לא הצליחה להוכיח שכספי הירושה שקיבלה נטמעו בחשבון, היא הודתה ששמרה עליהם בנפרד ולכן ברור שלא הוכחה כוונת שיתוף ספציפי. אף בהתייעצות של האישה עם עו"ד פוקס בשנת 2007 היא שאלה אותו האם היא זכאית למחצית מהרכוש "בין שהכנסתי כסף ובין שלא" והדבר מלמד שהיא לא הכניסה כסף נפרד לחשבון.
10. בצוואות ההדדיות שהצדדים ערכו הם התייחסו לחשבון כרכוש של האיש בלבד. חלק מהצוואות נערכו לפני עשרות שנים ולכן ברור שהאישה ידעה היטב שהחשבון הוא נפרד. המשיבה לא הרימה את הנטל הכבד להוכחת שיתוף ספציפי בנכס חיצוני. לא הוכחה השקעה של האישה בחשבון.
11. האישה אף לא הוכיחה השבחה אקטיבית בחשבון. לא הוכח שהמערער עבד שעות רבות בטיפול בהשקעות או שיש לו מומחיות בתחום. המערער לא עבר כל הכשרה בהשקעות והוא מעולם לא השקיע מחוץ למערכת הבנקאית. בנוסף, המערער פרנס את האישה כל השנים "ברמת חיים של האלפיון העליון" ולכן "אין הצדקה לשיתוף בהשבחת הכספים".
12. פסק הדין עומד בניגוד לפסיקה בנושא שיתוף ספציפי והשבחת נכס חיצוני. מדובר בנכס עסקי ולא בדירת מגורים. אף אם סבר ביהמ"ש שהמשיבה קופחה, היה צריך לכל היותר לקבוע שיתוף מוחלש לפי [סעיף 218](#) [לחוק יחסי ממון](#) ולהורות על איזון שאינו שוויוני בדירה. לפיכך יש לקבל את הערעור ולבטל את פסק הדין.

ד. תמצית טענות המשיבה

1. אין כל הצדקה להתערב בפסק הדין המנומק של בית המשפט קמא. בית המשפט בחן את כל הראיות ופסק הדין מבוסס על התרשמות ובחינת מהימנות הצדדים והעדים ולכן יש לדחות את הערעור.
2. החשבון היה הנכס העיקרי של בני הזוג. הוכח קיומו של "דבר מה נוסף". מכתב ההסכמות מלמד שכל כספי הצדדים נטמעו בפול משפחתי אחד. במכתב זה קיים מצג ואף הבטחות על שיתוף ומפורט מנגנון שנועד להבטיח את זכויות האישה בין היתר, באמצעות צורך בחתימה משותפת של שני הצדדים בחשבונית.
3. גם בחשבון הבנק שקדם לחשבון שבמחלוקת, דהיינו בתקופה שבה היה למערער חשבון נפרד בבנק רוטשילד, המערער עשה שימוש בחשבון בבנק רוטשילד בשנת 1989 לשלם תשלום מס בגין מכירת מניות חברת ---- שהאישה קיבלה ממשפחה וזאת בסכום של 77,500 ליש"ט. הדבר מלמד שהצדדים ראו את כל רכושם כמשותף. אחרת, מדוע שהאיש ישלם מכספו הפרטי סכום נכבד לצורך תשלום מס בגין רכוש נפרד של האישה? בנוסף, בנה של האישה קיבל הלוואה מחשבון האיש בבנק רוטשילד ועל פי הוראת המערער, הוא השיב את הלוואה לחשבון המשותף של הצדדים בבנק דיסקונט. הדבר מלמד על ערוב מלא של הכספים והאחדתם מכל המקורות.

4. הוכח שסך של 2.8 מיליון דולר הועבר ביום 4.3.14 מחשבונם המשותף של הצדדים בבנק דיסקונט לחשבון בבנק ברוקס ולאחר מכן, כספים אלו עברו לחשבון. הדבר מלמד על עירוב ושיתוף מלא בכל החשבונות והכספים. גם כספים שהאישה קיבלה מתמורת מכירת בית בספרד שהיה שייך להוריה, הועברו לחשבון המשותף בבנק ברקליס ולאחר מכן כספים אלו הועברו לחשבון. כמו כן, תקבולים מהכנסות האישה עקב מכירת פסלים שהיא פיסלה, הופקדו בחשבונות שבסופו של דבר מצאו את דרכם לחשבון.

5. החלק שנתרם ל"פול הכספים המשפחתי" מרכוש שמקורו ממשפחת האישה, לרבות מממוש מניות חברת ---- ומירושת אם האישה, שווה ערך בעצמו לעשרות מיליוני דולר. המערער היה פעיל כל השנים בשוק ההון והקדיש לטיפול בהשקעות בחשבון ימים ולילות. האיש אף התלווה לאישה בשנת 1988 לשוויץ שם הופקדו בבנק כספים שקיבלה ממשפחתה, מאחר שהיא נזקקה לעזרה לצורך הטיפול בכספים שהופקדו שם והייתה הסכמה שכל הכספים משותפים. העובדה שהאישה נזקקה לתמיכה כספית מאחיה וכן לקבלת הלוואה לצורך ייצוגה המשפטי, מלמדת שאין יסוד לטענת המערער שהמשיבה מחביאה מעל 2 מיליון דולר שקיבלה בירושה ממשפחתה במקום עלום. הוכח שכל הכספים שהיא קיבלה הועברו לחשבון ונטמעו עם יתרת הכספים ולכן החשבון משותף.

6. לפיכך יש לדחות את הערעור.

ה. דיון והכרעה

1. פסק הדין מבוסס על ניתוח מסמכים שהוצגו ובמיוחד על מכתבים שכתב המערער למשיבה בזמן אמת וכן על קביעות עובדתיות שהוסקו לאחר התרשמות בלתי אמצעית מבעלי הדין. כידוע: "אשר לקביעות שבעובדה – כלל הוא כי בית משפט של ערעור לא על נקלה יתערב בממצאי עובדה שנקבעו על ידי הערכאה הדיונית אשר התרשמה התרשמות ישירה מן העדים שהופיעו בפניה וממכלול הראיות האחרות שהוצגו לעיונה. בית המשפט התרשם באופן בלתי אמצעי מן הראיות ומן החומר המקצועי שהונח בפניו, ואין להתערב בקביעות העובדה על סמך התרשמות זו, אלא אם כן מסקנות הערכאה הדיונית אינן עומדות במבחן ההיגיון והשכל הישר.... בית המשפט בענייננו בחן את התשתית הראייתית בצורה מקיפה ומעמיקה, שקל והעריך את כל פרטי הראיות שראוי היה לייחס להם חשיבות ומשקל. קביעותיו העובדתיות מעוגנות היטב בראיות שהובאו, והן עומדות במבחן ההיגיון והסבירות." (ע"א 6768/01 אורי רגב נ' מדינת ישראל, פ"ד נט (4) 625 (22.4.04).

ראו גם: ע"א 1242/04 ש. גמליאל חברה לבנין ופיתוח בע"מ נ' ש. ארצי חברה להשקעות בע"מ (פורסם בנבו) [11.9.2006]; ע"א 360/96 עמית בראשי נ' עיזבון המנוח זלמן בראשי ז"ל פ"ד נב(2) 582 (1998).

דברים אלו יפים אף במקרה דנן ואין כל עילה להתערב במסקנותיו והכרעותיו של ביהמ"ש קמא המעוגנים היטב בחומר הראיות, למעט ביחס לנימוק אחד הנוגע להשוואת

החשבון לדירת מגורים, כפי שיפורט להלן. לפיכך, יש לאשר את תוצאת פסק דינו של ביהמ"ש קמא מכוח [תקנה 148\(ב\) לתקנות סדר הדין האזרחי, תשע"ט](#) – 2018 וזאת מאחר שאין מקום לדחות את הממצאים העובדתיים שנקבעו בפסק הדין, הממצאים שנקבעו תומכים במסקנה המשפטית ואין בו טעות שבחוק. למעלה מן הצורך, אוסיף בקצרה את הנימוקים המרכזיים לדחיית טענותיו של המערער.

2. אכן, המשיבה לא הצליחה להציג ראיות ישירות כגון תדפיסי חשבונות בנק, לצורך הוכחת העברת כספים מתמורת מכירת מניות ---- שהיתה שייכת למשפחתה או מכספים שירשה מהוריה. ברם, כפי שקבע בצדק ביהמ"ש קמא, המכתבים שכתב המערער בזמן אמת ובמיוחד מכתב ההסכמות מיום 24.11.88 שעליו חתומים שני הצדדים, ממלאים חסר זה באופן ברור ומשכנע. העובדה שהמשיבה לא שמרה דפי חשבון, עולה בקנה אחד עם עדותה שאומצה ע"י ביהמ"ש קמא, לפיה היא כלל לא הייתה מעורבת בעניינים כספיים ואין לה מושג ולו קלוש בנושאי בנקאות ופיננסים. לכן, טבעי הדבר שמי שעקב וטיפל בהעברות הכספים היה האיש בלבד ומאחר שהאישה לא עסקה כלל בנושא הכספי ולא היה לה כל ידע בהבנת הפרוצדורות הקשורות בטיפול בפעולות בנקאיות, לא נשמרו בידיה דפי החשבון שממילא היא לא הבינה את משמעותם ולא התעסקה עמם בזמן אמת. כיום, כבר לא ניתן להנפיק ולשחזרם מחדש עקב חלוף הזמן ולכן אין לזקוף לחובתה את היעדרם. בזמן שהעברות הכספים ממקורות חיצוניים של האישה בוצעו, המערער בלבד היה מעורב בטיפול בהן. לכן, אין להתפלא שמסמכים אלו לא נשמרו בידי המשיבה ואולם המכתבים נשמרו על ידה במשך שנים רבות.

3. המערער מסתמך בטיעונו בין היתר על תצהירו של אחי האישה מר ר' שנפטר בטרם שנחקר על תצהירו. באותו תצהיר מעיד האח שהמערער "**התעקש על כך שיהיה מעורב באופן מלא**" בטיפול בהעברת כספים שהגיעו ממשפחתה של האישה. שעה שחלפו מאז שנעשו פעולות בנקאיות אלו עשרות שנים, אין לראות באי הצגת ראיות ישירות מטעם האישה מכשול בלתי עביר להוכחת טענותיה ובצדק ביהמ"ש קמא בחן את המכתבים שהיוו ראיות כבדות משקל "מזמן אמת" להוכחת כוונת השיתוף.

4. כמו כן, המערער לא יכול להיבנות מדברי המשיבה בחקירתה שאמרה כי "הוא תמיד האמין שכל הכסף שייך לו", על מנת להוכיח שאף היא ידעה שזו הייתה דעתו לאורך כל שנות הנישואין. שהרי, מעיון בהקשר שבו נאמרו הדברים עולה שהם מתייחסים לצוואות שערך המערער משנת 2009 ומשנת 2016 (מוצגים ת/91 ו- ת/92) ושהוצגו לאישה במהלך חקירתה. המשפט המלא של תשובתה היה: "**הוא שינה את הצוואה כמה פעמים והשאיר את ילדי מחוץ לצוואה. הוא תמיד האמין שכל הכסף שייך רק לו. הוא נהג לדבר על כסף שלו ולא על כסף שלנו**" (עמ' 35 שורות 20-18). לפיכך, ברור שהאישה מדברת על התקופה שלאחר שנת 2007 שאז המערער שינה את עורו, התכחש להסכמות שהיו ברורות כמעט שלושים שנה ולפיהן כל כספיהם משותפים והחל לטעון שהכספים שעל שמו בלבד שייכים רק לו. בניגוד לטענות המערער, ביהמ"ש קמא לא יצק לדברי האישה "תוכן שלא נאמר". ביהמ"ש דווקא דייק היטב בדבריה ופירש אותם בהקשר הנכון. ברור שהאישה לא

התכוונה לכל תקופת הנישואין, שעה שהיא שבה והדגישה פעמים רבות בעדותה כי ההסכמות בדבר שיתוף בנכסים כפי שפורטו במפורש ובהרחבה במכתב ההסכמות, הם אלו ששיקפו היטב את ההסכמה ששררה במשך שנים רבות.

5. גם העובדה שהמשיבה המתינה כ – 12 שנה עד שהחליטה להגיש את תביעתה, אינה צריכה לעמוד לה לרועץ. המשיבה ניסתה לפעול בדרכי נועם ולשכנע את המערער לחזור להסכמה המקורית בדבר קיומו של שיתוף מלא בכלל הנכסים. האישה פנתה לעו"ד פוקס ואף סברה שהצוואות ההדדיות יפתרו את הבעיה. אין להקל ראש בקושי העצום של פירוק הנישואין לאחר עשרות שנים ולאחר שהאישה כבר מבוגרת והתוצאה הבלתי נמנעת של ההליכים היא פירוק השיתוף בדירת המגורים ומעבר לדירה אחרת, תהליך שהוא קשה מנשוא גם לאנשים צעירים. אין צורך גם להכביר מילים על הקשיים הרבים בניהול הליך משפטי ועל כוחות הנפש שהדבר מצריך, במיוחד כשהמשיבה כבר בעשור השמיני לחייה ואינה יודעת את השפה העברית. לכן, העובדה שהמשיבה נקטה בהליך המשפטי רק בחלוף שנים רבות ולאחר שכלו כל הקיצין מבחינתה והיא הבינה שזו הדרך היחידה להבטיח את רכושה, לא צריכה לפגום באמינותה של המשיבה ואין לזקוף את השיהוי בהגשת התביעה לחובתה.

6. אין לראות בעובדה שהמערער הקפיד לשמור על חשבון נפרד במהלך כל השנים בכדי לגרוע מיכולתה של המשיבה להוכיח שלמרות זאת, הייתה כוונת שיתוף ספציפי בחשבון. המערער עמדה בנטל כבד זה והוכיחה את קיומו של "דבר מה נוסף". המערער טיפל בכספי הצדדים, כולל בכספים נכבדים ביותר בסך של מעל 2 מיליון ליש"ט שהאישה העבירה לתא המשפחתי. עצם קיומו של חשבון נפרד לצד קיומם של חשבונות משותפים, לא מונע הוכחה כי גם החשבון הנפרד הוא במהותו משותף. כפי שקבע ביהמ"ש קמא, המשיבה עמדה בנטל זה באופן מלא.

7. ביחס לנימוק אחד של ביהמ"ש קמא, יש ממש בהשגתו של המערער. הכוונה היא לקביעת בית המשפט שלאור העובדה שבחשבון סכום עתק של כ – 39 מיליון ₪, יש לראותו כנכס שהוא "גולת הכותרת של החיים המשותפים" בדומה לדירת המגורים. דעתי בעניין זה שונה. לדירת מגורים יש ייחוד מסוים שמאפשר הקלה ברף הראייתי להוכחת כוונת שיתוף ספציפי ולא ניתן להשוות דירת מגורים לחשבון בנק, אפילו אם בחשבון הבנק יש סכום העולה עשרת מונים על שווי הדירה שבה בני הזוג התגוררו.

8. באשר לדירת מגורים נפסק כי: "כאשר הנכס "החיצוני" הינו דירת המגורים, הודגש אופייה וייחודה כ"נכס משפחתי מובהק, לעיתים הנכס המשמעותי ביותר של בני הזוג ולעיתים אף היחיד", ולפיכך נקבע כי מבחינת נטל ההוכחה "יש טעם להקל על בן הזוג הטוען לבעלות משותפת בדירת המגורים כאשר זו רשומה רק על שם אחד מהם..." [\(בע"מ 1398/11 אלמונית נ' אלמוני \[פורסם בנבו\] \(26.12.12\) פסקה 15 לפסק דינו של כב' השופט דנציגר\).](#)

כב' השופט רובינשטיין ציין בבע"מ 9884/16 פלונית נ' פלוני [פורסם בנבו] (22.2.17) כי:

"דירת המגורים נתפסת ובצדק כנכס עיקרי בחיי אדם ובחיי משפחה, כקן וקורת גג, כמשלים את המזון, המשקה והבגד. בהתאם לכך, התגבשה התפיסה לפיה ניתן להקל על הדרישות הראייתיות המתחייבות מן הדין הכללי ברגיל כדי להוכיח כוונת שיתוף בדירת המגורים... הדירה נחשבת לנכס משפחתי מובהק".

בפסק הדין הנ"ל, משאיר כב' השופט רובינשטיין את שאלת מידת הראייה הנדרשת להוכחת שיתוף ספציפי בנכס חיצוני שאינו דירת מגורים, בצריך עיון. בית הדין הרבני האיזורי בחיפה ([תיק 1151268/2 פלוני נ' פלונית](#) [פורסם בנבו] (31.5.18)) סבר שנדרש רף גבוה יותר וכלשונו: "אלא שחשוב לציין כי הפרמטרים הנ"ל צוינו ביחס לדירת או בית המגורים של הצדדים, המהווה נכס משפחתי מובהק ובבחינת "גולת הכותרת" של הנכסים המשפחתיים, ומשכך נוהגים להקל בדרישות הראייתיות, לעומת נכסים אחרים שלא שימשו למגורי המשפחה, כמו במקרה דנן, כשמדובר בנכס חיצוני (מניות בחברה וחשבון בנק) הרשומים על שם התובע בלבד שהביא עמו לנישואין ושלא שימש מעולם למגורי הצדדים, לגביו נדרשת זיקה, נטל הוכחה מוגבר, ואף נדרש מהמבקש להכליל אותו במסת הנכסים, לעבור משוכה ראייתית גבוהה יותר של כוונת שיתוף".

9. בדנג"ץ [8537/18 פלונית נ' בית הדין הרבני הגדול](#) [פורסם בנבו] (24.6.21) ציינה כב' הנשיאה חיות כי:

"חשיבות מיוחדת הוקנתה לאורך השנים להיות הנכס הספציפי בית המגורים של בני הזוג, מתוך תפישה לפיה בית המגורים אינו נכס ככל הנכסים ואין לראות בו "רכוש על דרך הסתם"... מלומדים שונים סבורים כי בית המגורים הוא נכס הקשור בנימי אישיותו של בעליו, עד כדי כך שחלק מזהותו העצמית משתקף בנכס זה, שהופך לחלק מה"אני" שלו... בהתאם, בפסיקה הובעה דעה כי בית המגורים מרכזי הוא לאישיות הפרט ולהגשמתו העצמית... וכי הבית הוא אחד הנכסים החומריים החשובים ביותר שיש לאדם, ואולי החשוב שבהם... היטיב להגדיר זאת הנשיא (בדימ') א' ברק: "דירת המגורים המשותפת של בני הזוג מחייבת התייחסות שונה מזו של כלל הזכויות והחובות של בני הזוג. לדירת המגורים שמור מעמד מיוחד. דירת המגורים היא נכס הקשור באופן ישיר לנישואיהם של בני הזוג".

10. לכן, לא היה מקום לראות בחשבון נכס הדומה לדירת מגורים שמהווה "גולת הכותרת של החיים המשותפים". הנטל שרביץ על המשיבה היה להוכיח כוונת שיתוף ספציפי כמו בכל נכס חיצוני אחר וללא ההקלה הקיימת ביחס לדירת המגורים. המשיבה עמדה בנטל זה והוכיחה שלא רק שהוסכם על שיתוף מלא בנכסים, אלא שהיא העבירה במהלך השנים כספי ירושה ומתנה שקיבלה ממשפחתה הגרעינית בשווי משמעותי לתוך "הפול" המשפחתי המשותף. אף כספים שהתקבלו מעבודתה כאמנית מהפסלים שהיא פיסלה ומכרה הועברו לחשבונות נפרדים של האיש וכל הכספים נטמעו ו"נבללו" יחדיו ללא אבחנה ובסופו של דבר כולם רוכזו בחשבון.

11. העובדה שהצדדים לא חתמו על הסכם ממון לא מסייעת למערער. אדרבא, מצופה היה ממנו, שאם הוא רצה להבטיח שנכס שהיה לו לפני הנישואין יישאר בנפרד, הוא היה דואג לעריכת הסכם, על מנת להבטיח שהאישה לא תוכל להעלות טענות בדבר זכויות בנכס זה. האיש בחר שלא לחתום על הסכם ממון ולפיכך, הדין הכללי חל וניתן להוכיח כוונת שיתוף ספציפי.
12. המערער לא יכול היה לחזור בו מההסכמה הברורה שעוגנה בכתובים במכתב ההסכמות עוד בשנת 1988 ושבנו נאמר כי: **"אנחנו מתייחסים לנכסים שלנו בבעלות משותפת בחלקים שווים, אף שמעת לעת התרומה שכל אחד מאיתנו עשה לא היתה שווה"**. האישה הסתמכה על הסכמה זו והעבירה את כל נכסיה החיצוניים לחשבונות שבסופו של יום רוכזו בחשבון. ברור שהאישה לא היתה מעבירה את ירושתה בסך של כ- 2 מיליון ליש"ט לחשבונות ע"ש האיש בלבד לו ידעה שלאחר שנים הוא ייטען שהם רק שלו. לו היא היתה מעלה בדעתה מצב כזה, היא היתה שומרת על כספים אלו בנפרד לעת סגריר ועל מנת להנחילם לילדיה שלה. יודגש כי בית המשפט קבע כממצא עובדתי שהאיש אישר במכתב שכתב שהאישה העבירה סכום זה לחשבונות הצדדים ואין כל סיבה להתערב בקביעה זו.
13. בצדק דחה ביהמ"ש קמא את פרשנותו המאולצת והבלתי סבירה של המערער למכתב ההסכמות. הדברים ברורים ופשוטים וה"אוקימתות" שהמערער מנסה לעשות לדבריו במכתב, אינם הגיוניים.
14. טענת המערער לפיה המשיבה יצאה מהנישואין ברכוש רב ולכן היא "לא קופחה", היא בכל הכבוד טענה מקוממת. העובדה שהאישה קיבלה מחצית מתמורת בית יקר שהיה שייך לצדדים לא אמורה לבטל את זכותה לקבל גם מחצית מהכספים הרבים שהוכח שהוסכם שהם משותפים. האם מצב שבו האיש מקבל תמורת חצי דירה בסך של 6.5 מיליון ₪ ועוד 39 מיליון ₪ והאישה מקבלת רק תמורת חצי דירה בסך של 6.5 מיליון ₪ אינו מקפח? אתמהה !!
15. גם טענת המערער לפיה האישה סירבה למינוי מומחה שיבחן את "מסלול הכספים" שהועברו לחשבון אין בה ממש. שהרי, ב"כ המערער אישר בדיון שהתקיים לפנינו שהוא כלל לא הגיש בקשה בכתב לבית המשפט קמא למינוי מומחה ולדבריו: "אני מודה ומתוודה שאחרי שחקרתי חשבתי שאין צורך במומחה" (עמ' 9 שורה 26 עד עמ' 10 שורה 2). בנוסף, בדיון שהתקיים בבית המשפט קמא ביום 3.2.20 ב"כ המשיבה בעצמה ביקשה מינוי מומחה (עמ' 5 שורות 19-20).
16. גם דברי האישה בחקירתה לפיה היא התייעצה עם עו"ד מייקל פוקס ושאלה אותו בין היתר האם היא זכאית למחצית הרכוש "בין שהכנסתי כסף ובין שלא" לא מלמדת שהיא לא הפקידה כספים חיצוניים שלה שהועברו בסופו של דבר לחשבון. היא תיארה חלק מהנושאים והשאלות שהיא ביררה אצל עורך דין. הא ותו לא. ובלשונה: "לא רציתי להתגרש. לעולם לא רציתי להתגרש. רק רציתי לדעת מה זכויותי כאישה נשואה כ- 42

שנה ושנתנה חלק שווה ברכוש. רציתי לקבל עצה, כאישה נשואה רציתי לדעת מה זכויותי לגבי החוק והרכוש המשותף" (עמ' 19 שורות 20-23).

17. אין גם כל מקום להתערב בקביעת בית המשפט לפיה המערער עסק במשך השנים באופן אינטנסיבי בטיפול בהשקעות בחשבון וראה בכך עבודה ב"עסק" ולפיכך ההשבחה בחשבון היתה השבחה אקטיבית, המהווה נכס עצמאי ונפרד המשותף לשני הצדדים. ביהמ"ש מצא את עדותה של המשיבה אמינה ואמיתית והוא נתן אמון מוגבל בגרסתו המתפתלת לעיתים של האיש. התרשמות בלתי אמצעית זו של הערכאה המבררת היא בעלת משקל ואין כל הצדקה להתערב בה.

18. הנטל להוכחת שיתוף ספציפי בנכס חיצוני שאינו דירת מגורים אינו קל. במקרה דנן, אין להתערב במסקנתו של ביהמ"ש קמא שקבע כי המשיבה עמדה בנטל זה במלואו והוכיחה קיומו של "דבר מה נוסף". מדובר בנישואין ארוכים מאוד שארכו כארבעים שנה. הוכח במכתב ההסכמות שעליו חתמו שני הצדדים שהיתה הסכמה מלאה על שיתוף בכל רכוש הצדדים. הוכח שהמשיבה העבירה לחשבונות שונים שבסופו של דבר "נוקזו" לחשבון, סכומים משמעותיים בסך של לפחות 2 מיליון ליש"ט מרכוש שהיא קיבלה במתנה ומירושה ממשפחתה. הוכח שאף תמורה מעבודתה של המשיבה כאמנית וכפסלת הועברה לחשבון. מדובר בזוג שחי חיי נישואין "קישוריים והרמוניים". המערער הציג בפני המשיבה מצג לפיו כלל הרכוש הוא משותף והמשיבה הסתמכה על כך. אכן, המערער החליט לחזור בו מהבנות והסכמות אלו בשנת 2007 לערך. ברם, אין באפשרותו לחזור בו באופן חד צדדי מהסכמות וממצגים ברורים שאף עוגנו בכתב ובחתימת ידו כעבור כשלושים שנות נישואין. המערער לא יכול היה להתנער ולהתכחש להסכמות אלו לאחר שדאג להעביר לחשבון שעל שמו בלבד, כמעט את כל הכספים, לרבות כספים חיצוניים של האישה שנטמעו והתערבבו יחד עם כל יתר הכספים.

19. לפיכך, אציע לדחות את הערעור ולחייב את המערער בהוצאות משפט ושכ"ט עו"ד בסך של 40,000 ש"ח. הערובה שהפקיד המערער על פירותיה, תועבר למשיבה באמצעות ב"כ על חשבון ההוצאות.

נפתלי שילה, שופט

השופט שאול שוחט, סגן הנשיא – אב"ד:

בבע"מ 1398/11 אלמונית נ' אלמוני [פורסם בנבו] (26.12.2012) (להלן: אלמונית) מנה הש' יצחק עמית מספר פרמטרים – שאינם מהווים רשימה סגורה – אשר יש להביא בחשבון עת נדרש בית המשפט להכריע בשאלת שיתוף ספציפי בדירת מגורים, מהם כלליים ומהם ייחודיים לנכס מושא הדין.

בהשאלה לענייננו, ובשינויים המחויבים באשר לטיב הנכס מושא המחלוקת, יש לזקוף לזכות המשיבה את הפרמטרים הכלליים הבאים: אורך חיי הנישואין – 40 שנים; חיי הנישואין, לאורך כל שנות הנישואין, התאפינו ב"קישוריות" – חיים הרמוניים באווירה כללית של שיתוף ושל מאמץ משותף; המשיבה הכניסה לתא המשפחתי נכסים חיצוניים שהיו שלה מלפני הנישואין (דירת מגורים בבעלותה נמכרה בסמוך לאחר הנישואין ותמורתה, בצירוף כספים שאביה נתן, שמשה לרכישת בית המגורים המשותף הראשון של בני הזוג, בלונדון) כמו גם כספים שהתקבלו אצלה במהלך חיי הנישואין (כספים שהתקבלו מתמורת מכירת מניות של אביה בחברה משפחתית, לאחר מותו, וכספים שהתקבלו בידה בירושה).

ארחיב קמעא ביחס לשיתוף בו נקטה המשיבה.

שעה שהשיתוף בו נקטה המשיבה בנכסיה החיצוניים, כמפורט לעיל, נקבע כעובדה על ידי בית משפט קמא התערבותנו, כערכאת ערעור, בקביעה זו מצומצמת. עם זאת, ובבחינת פטור בלא כלום אי אפשר, העובדה שלא הוצגו ראיות "פורנויות" (דפי חשבון ומסמכי הפקדות), כדרישת המערער, לשיתוף האמור לא שוללת קביעתו על בסיס ראיות אחרות, גם אם נסיבתיות, ובלבד שמשקלן דיו כדי להטות את כף המאזניים. חילופי המכתבים, עליהם עמדו בית משפט קמא וחברי השי' שילה, מהווים, גם לדעתי, ראיה מספקת לקביעת השיתוף. מכתב ההסכמות מיום 24.11.88, שנשלח על ידי המערער למשיבה, בסמוך לקבלת הכספים ממכירת המניות, ושנועד "להרגיע" את המשיבה באשר לכספים אלה, מהווה ראיה משמעותית ובעלת משקל לשיתופה גם בכספים מושא המחלוקת. **"ביני לבינך"** הוא כותב לה **"אנחנו מתייחסים לנכסים שלנו בבעלות משותפת בחלקים שווים, על אף שמעת לעת התרומה שכל אחד מאיתנו עשה לא הייתה שווה"**. שעה שנכס המקרקעין (הוילה בה התגוררו למועד מכתב ההסכמה) והחשבונות המשותפים שלהם, ממילא היו רשומים, אותה עת, בבעלות משותפת ברור לחלוטין שהשיתוף במכתב ההסכמות מכוון לנכסים שרשומים על שם מי מהם לרבות לכספים מושא המחלוקת, שאחרת אין רבותא באמירה זו. זאת ועוד, המערער מודע לקיומם של הכספים האמורים ולמקורם. ככל שרצה להחריגם, היה עליו להבהיר, במכתב ההסכמות עצמו (ולא, לא בהסכם ממון) שאמירתו לא חלה על כספים אלה.

אם נחזור לפרמטרים שנקבעו בפרשת **אלמונית** ולמידת ההוכחה של ה"דבר מה הנוסף" שאמור להילמד מהם, מכתב ההסכמות מהווה מצג של המערער כלפי המשיבה באשר לנכס מושא המחלוקת. בהקשר זה הבהיר השי' דנציגר, שנתן את פסק הדין העיקרי בהסכמת השי' עמית, כי הנטל המוטל על בן הזוג להוכיח שיתוף ספציפי באמצעות מצג והסתמכות לא מחייב הוכחה שאלה התגבשו לכדי חוזה מוגמר. די בהצגת מצג ברור ו/או הבטחה תואמת. במקרה שלפנינו לבד מהמכתב האמור, היו מכתבים נוספים למשיבה שבאחד מהם מאשר המערער, כי היא קיבלה, לאחר מות אביה, סכום של קצת פחות משני מיליון ליש"ט (הכספים שהתקבלו ממכירת המניות שהיו שייכות לאב בחברה המשפחתית) ומנגד מאשרת המשיבה, במכתב לילדיה וילדי המערער, כי הכספים הללו, שהושקעו על ידי המערער, הם **"לא שלו הם שלנו"**.

אכן לא מדובר בדירת מגורים ואין לראות בכספים מושא המחלוקת משום נכס משפחתי. עמד על כך חברי השי' שילה בפסק דינו. עם זאת, אופן השימוש בכספים, כנכס מניב שפירותיו משמשים את התא המשפחתי לאורך עשרות שנים, יש בו כדי לחזק, לא כפרמטר בפני עצמו אלא בהצטרפו לכלל הנסיבות, את המסקנה בדבר כוונת השיתוף בו.

אני מסכים אפוא לפסק דינו של חברי השי' שילה ולתוצאה של דחיית הערעור.

שאל שוחט, שופט
סגן הנשיא, אב"ד

השופטת עינת רביד:

אני מסכימה.

עינת רביד, שופטת

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט נפתלי שילה.
פסק הדין מותר לפרסום בכפוף להשמטת פרטים מזהים.

ניתנה היום, י"ח כסלו תשפ"ג, 12 דצמבר 2022, בהעדר הצדדים.

נפתלי שילה, שופט

עינת רביד, שופטת

שאל שוחט, שופט, סגן הנשיא
אב"ד

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)

שאל שוחט 54678313-/
נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה